SVENSKA CANADA TIDNINGEN HAS THE LARGEST CIRCULATION OF ANY SWEDISH PAPER IN CANADA.

Svenska Canada-Tidningen

The Swedish Canada News

ÅRG. (Year) 23. LÖSNUMMER 5 CENTS. WINNIPEG, MAN., ONSDAGEN DEN 17 NOVEMBER, 1915. NO 46

Tyskland just nu.

Och Tyskland för ett år sedan. — Två synnerligen intressanta artiklar i en Sverige-tidning.

SOM DAG OCH NATT.

TYSKLAND BÅDE PRISAS OCH KRITISERAS.

Den kände svensken, prof. Carl Laurin har företagit en fjorton dagars resa genom Tyskland, och i "Dagens Nyheter" i Stockholm beskrifver han sina intryck från resan på synnerligen objektivt och lidelsefritt sätt. Prof. Laurin beundrar mycket Tyskland — otvifvelaktigt med rätta. Hans beundran kan tagas desto mer på fullt allvar, då det är ganska bekant, att Frankrike ursprungligen är hans "hjärtas land". Artikeln återgifva vi här in extenso:

En svensk, som upplefvat nära hälften af vår hundraåriga fred, har ganska svårt att föreställa sig hur naturligt krigstillståndet föreföll en af hans landsmän år 1647. Största delen af då lefvande stockholmare hade ej funnits till annat än under krig.

Visserligen lär fred försoffa och krig, enligt både Bernhardi, Barrés och Baden-Powell samt en del andra kompetenta personer, utveckla många goda sidor hos människan, och jag tror de ha rätt, men förmodligen utvecklas också en del dåliga, och därför bland annat är jag tacksam att hittills ha lefvat under det svenska fredssekket och ej under 1600-talets och det begynnande 1700-talets vargatider. Man blir för resten ingen ängel af perpetuella krig. Britterna t. ex. ha ju alltid haft ett eller två kolonialkrig pågående, men de ha i alla fall ej undgått ett visst drag af nationell egoism och en alltför stor vördnad för kapital och rikedom.

Af hvad som jag tror berättigad nyfikenhet att få se hur centralmakterna togo sig ut för den vanliga resan, den gjorde jag en färd på ett par veckor genom Tyskland och Österrike.

Då den svenska ångfarjan Drottning Victoria närmade sig Sassnitz mötte vi på utresan en båt med ryska invalider och fjorton dagar senare, då jag på samma ståtliga färja med ett femtiotal ryska nunneklädda sjuksystrar, finnsande som bondflickor på midsommardans, fångna vid Novo Georgievsk, nu lämnade Tyskland, jagade strax sedan färjan passerat en engelsk undervattenshåt upp det tyska fartyget Svionia på Rügens bokskogskransade hvita och branta klippstrand.

Sedan man af den på en gång barska och fryntliga tyska gränsbevakningen granskats, ibland inpå bara kroppen, har man som resande främling ringa eller intet obehag och besvär af en resa i Tyskland och Österrike under det andra krigsårets tredje månad. Man måste visserligen i hvarje stad, där man öfvernattar, vid ankomst och afresa uppvisa passet på närmaste polisvaktkontor, men i en hel del tyska och österrikiska städer bryr man sig ej ens om att hålla på denna fordran. Man är tvungen bära på sig sitt brödkort, om man äter utanför hotellet, och erhåller fullt tillräckligt af välsmakande bröd, men äfven det så kallade Weissbrot är alltid tillsatt med något råg, och för mycket frihetstörstiga existerar det ingreppet på den personliga friheten att man vid supéen efter teatern icke kunde få likör till kaffet. Icke spirituosa, utan blott öl och vin fick nämligen i Berlin ej utskänkas efter kl. 9 eftermiddagen. På de flästa ställen i Tyskland och österrike existerade ej ens denna krigets hårda lag. Den enda mera väsentliga svårighet, framkallad genom kriget, hvaraf en resande var lidande var bristen på stadsbud, droskor och bilar.

Sådana som förarga sig åt de strama och eleganta tyska officerarnas förekomst på Berlins asfalt kunna vara alldeles lugna. De ha försvunnit. Af tolf unga tyska kavallerister, som i fjol sommar deltogo i prisridningen i Malmö, lefver nu, sade mig en af deras svenska vänner, endast en.

Atmosfären i Tyskland förefaller ej så tung som man skulle väntat. Den resande, som ser sig omkring och samtalar på tyskt vis med dem han räkar på båtar och tåg, finner hos alla klasser en sorts stilla säker glädje öfver de betydliga framgångar som vunnits på alla fronter till lands som till vatten, och en stolt, men ej det minsta skrytsam förvissning om seger samt ett för oss svenskar nästan onaturligt alldeles bergfast förtroende till ledningen.

I Berlin som i Dresden, i Wien som i Nürnberg, hvimlar det af "Feldgrauen", permitterade i sina gråa fältuniformer. Under det att Molières "Don Juan" och Shakespeares "Antonius och Cleopatra" ges i ny instudering på respektive Lessingtestern och Königl. Schauspielhaus, spelades samtidigt för fullt hus, bland hvilka här och flotta, sjuksystrar och präster voro representerade på parkett, Offenbachs "Hoffmans sagor", förträffligt gifven på den jättelika Berlinoperan. Visserligen var Offenbach, som fallet tycks vara med en hel del kompositörer, tyskfödd, men fastän han 1870 förklarade sig högakta sitt gamla fosterland, ehuru han naturligtvis önskade sitt nya seger, så är det i alla fall rätt typiskt tyskt att kunna ta främmande kulturprodukter, de må nu vara Shakespeare eller Bordeauxvin, med samma högaktning i krig som i fred. Det gjorde ett egendomligt intryck att se med hvilket godt humör de franska vinbuteljerna och de ryska kaviarburkarna användes af barbarerna, hvilka dessutom fortsatte med sitt Shakespearesällskap och sin Molière-tolkningsförening oberoende af fransk västoffensiv och engelska utbungringsplaner.

Om man betänker att kriget varat öfver ett år, förefaller det märkligt, att så få målningar med ämne från den jättelika sammandrabbningen exponeras på utställningar och i konsthandelsfönster. Jag hade tänkt mig att få se detaljer från Liéges intagande, Maubeuges kapitulation, från slagen vid Tannenberg och Gorlice, intågen i Brüssel, Lille och Warschau, allt af professorer och invalider af alla sorters konstriktningar, akademiska såväl som expressionistiska. Men till och med officiella konstutställningar innehålla nästan intet af krigsbilder. På Ringstrasse i Wien såg jag visserligen i fönstret exponerad under oerhördt intresse från publikens sida en rätt väl målad sammanställning af de österrikisk-ungerska och tyska Führer in grosser Zeit, men det viktigaste och mest konstnärligt vägande var en hos Cassirer i Berlin utställd halft humoristisk samling litografier af den hufvudsakligen som förträfflig djurskulptör kände Richard Gaul. Särskildt kostlig var hans litografi af det brittiska sjölejonet, hvars pigga ögon och borstiga mustascher sticka fram under stjärnbanérets veck, en skyddande förklädnad om någon. Mot fienderna råa vykort böra väl finnas också i Tyskland, men trots att jag letat, har jag nästan uteslutande funnit beskedliga och gaddlösa, oftast illa gjorda och om de äro tekniskt lyckade alldeles som i Frankrike, England eller Sverige sliskigt sentimentala, men sörjande eller glada, alltid karamellsöta hjärtevänner, som vifta åt resande eller återkommande hjältar. Det hårdhändta och brutala, men också det verkligt konstnärliga i krigsbilder finner man i Simplicissimus och i en af Sezession utgifven tidning samt i den för Röda korsets räkning, men med självständig redaktion utgifna färgtryckta tidningen Wieland i Berlin. Wieland är det tyska ordet för Eddans mäktige konstsmed Vaulunder, en sinnebild för Tyskland.

Wieland ist ein starker Schmeid,
furchtbar dröhnt sein Hammerlied.
Alles biegt sich seiner Macht,
wenn der Hammer niederkracht.
— — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — —
Grenzenlos ist Wielands Kunst,
nie verlischt des Heerdes Brunst

sjunger icke utan en viss nationell självkänsla Gerhard Hauptmann.

Andra resande ha kanske olika erfarenheter, men mig förvånade bristen på skräfvel och hat mot fienden. Någon miles gloriosus såg man eller hörde man ej. Det var som om den eljest rätt skräniga tyska tonen stämts ned. När jag frågade en humoristisk hamburgsk sårad soldat, som med järnkorset kom hem från västfronten, hvarför han fått sin utmärkelse, sparade han visserligen ej på orden och

(Forts. å sid. 4.)

HASTIGT DÖDSFALL.

Hon. dr. Montague, f. d. minister of public works i Manitoba, träffas af slag.

Hon. dr. W. H. Montague, f. d. minister of public works i Roblinregeringen, afled hastigt af slag i lördags eftermiddag. Dödsfallet inträffade oförmodadt i hans våning på Royal Alexandra hotel. Premierminister Norris hade endast några minuter förut talat vid honom i hotellets vestibul, och dr Montague hade då företefallit vara frisk och kry.

Dr. Montague var född 1858 i Middlesex county, Ont. Han ägnade sig till en början åt lärarverksamhet och efter aflagd medicinsk examen åt läkarpraktik. 1887 blef han emellertid medlem af dominionparlamentet och senare åkerbruksminister. Efter flera års privatlif kallades han för två år sedan af sin gamle vän oåvarande premierministern i Manitoba, Sir Rodmond Roblin, till minister of public works. Dr Montague föll med Roblinregeringen och var äfven inblandad i parlamentsbygnadsskandalen. Han efterlämnar maka, två söner och två döttrar.

Dr Montague ansågs vara en af det konservativa partiets bästa talare, och var en i det konservativa lägret högt uppskattad person.

Furstebesök i Stockholm.

Berlin, d. 16 november. — Prins Maximilian af Baden har anländt till Stockholm, där han mottogs af konung Gustaf och den tyske ambassadören. Prinsen blir konungens gäst.

Flygexpedition

Dr. Erik Mjöberg ämnar undersöka jordens största "hvita fläck", Nya Guinea.

PER FLYGMASKIN.

FÖRBEREDELSER TILL EXPEDITIONEN I GÅNG.

Vid en flygning, som den bekante kapten Sundstedt härom dagen företog vid Södertälje, medföljde som passagerare forskningsresanden fil. dr. Eric Mjöberg. Bakom denna till synes obetydliga händelse kan man dock säga, att stora planer ligga. Den lilla försökstur med luftfordon, som dr Mjöberg härvid blef i tillfälle göra, torde nämligen bli inledningen till en följd af betydelsefulla färder med flygmaskin.

Dr Mjöberg hvälfver stora planer på en ny forskningsfärd. Men såsom något fundamentalt i historien om denna färd är det vågsamma och äfventyrliga sätt, hvarpå den skall företagas — det är meningen att företaga den luftledes.

Målet för den forskningsfärd, dr Mjöberg ämnar företaga på ifrågavarande ovanliga sätt, bidrager också väsentligt att gifva företaget karaktären af äfventyr — det är Nya Guinea, jordens största "hvita fläck" i tropikerna, han ämnar taga till verksamhetsfält för sina nu planerade forskningar.

Tillsvidare är dr Mjöberg mycket förbehållsam med afseende på sina planer. Men man har på annat håll fått veta litet närmare om dem.

Meningen torde vara, att kapten Sundstedt skall följa med som "kapten på skutan". Ty på slik en färd är det naturligtvis af största vikt att ha en säker karl, en veteran vid ratten. Och någon mera erfaren och pålitlig än kapten Sundstedt lär väl knappast stå till att få.

Förberedelserna till expeditionen äro redan i gång. Meningen är att för ändamålet anskaffa två flygmaskiner, en mycket stor med betydande bärkraft samt en mindre, den senare afsedd som rekognosceringsmaskin. Den stora maskinen skall kunna bära 5 personer samt därjämte 4 a 500 kg. last. Meningen är att inalles 6 vetenskapsmän skola komma att deltaga i expeditionen, som naturligtvis får ett uteslutande vetenskapligt syfte.

Som startplats ämnar man utse någon plats på kusten af den stora ön.

Hur snart expeditionen kan vara färdig att begifva sig af har ej ens antydningsvis kunnat sägas, sannolikt torde väl dock vara att den ger sig af redan nästa vår eller sommar.

*

Nya Guiana är som bekant en af jordens största öar. Den har en areal af 785,000 kv.-kilometer och är alltså större än den skandinaviska halfön. Den ligger strax norr om Australien och mellan ekvatorn och 10 grader sydlig bredd. Den är ännu i stort sedt ett outforskat land med en befolkning, som befinner sig på stenåldersstadiet och ännu till allra största delen är kannibaler.

En svensk har förut varit med om upptäcktsresor på Nya Guinea, det är grefve Birger Mörner, hvilken som bekant hemfört stora samlingar därifrån till Etnografiska riksmuséet.

Att med luftfartyg söka utforska den okända ön har förut varit på tal från tyskt håll.

Kejsarkröning i Japan.

De storartade och mycket gammalmodiga kröningshögtidligheterna i Japan ha ägt rum. I söndags å. d. drog kejsar Yoshihito med ett lysande följe in i den gamla hufvudstaden Kioto, där den första stora kröningsceremonien förrättades i onsdags.

Volkoff har fått sin dom.

Efterspelet till mordet på Ytter-Rör fick d. 26 okt. sin afslutning med att Volkoff dömdes till tio års straffarbete för dråp i hastigt mod utan bevisad afsikt att döda. Den dömde åhörde oberörd utslaget, tydligen emedan han ej förstod innebörden, men då han efteråt fick veta sitt straff, blef han starkt upprörd och tycktes mycket nedbruten. Åklagaren hade yrkat ansvar för öfverlagt mord, hvilket yrkande äfven stöddes genom en anklageleskrift af professor Almkvist.

Kelly skall utlämnas.

Thomas Kelly skall enligt utslag af United States Commissioner Lewis F. Mason utlämnas till myndigheterna i Canada. Saken går nu till statssekreterar Lansing, som har att i sista hand afgöra, huruvida utlämningsordern skall verkställas eller icke. Om statssekreteraren säger, att Kelly skall utlämnas, kan han som en sista utväg föra saken upp i Förenta Staternas domstol genom habeas corpus-åtgärd. Kelly har återförts till Waukeegan, där han numer icke åtnjuter några privilegier utan hålles som vanlig fånge.

HÖJDT PRENUMERATIONSPRIS?

Det är nödvändigt att höja prenumerationspriset på veckotidningar till $1.50.

W. E. Smallpiece af "Renfrew Mercury", Renfrew, Ont., och E. Roy Sayles af "Port Elgin Times", som gjort en resa genom västra Canada, anlände i lördags till Winnipeg. Mr Smallpiece är president för Canadian Press Association och mr Sayles är ordförande för veckotidningarnes afdelning i denna organisation.

"Ändamålet med vår resa", sade mr Smallpiece till en intervjuande tidningsman", är att med utgifvare af veckotidningar diskutera frågan om en höjning i prenumerationspriset från $1.00 till $1.50 om året. På grund af betydligt ökade produktionsomkostnader och aftagande annonsering har det blifvit tydligt, att en ökad inkomst måste skaffas genom högre prenumerationspris. Man har för länge sedan kommit under fund med, att en veckotidning icke kan produceras för $1.00 om året — inte för $1.50 häller för öfrigt — och man har under någon tid i Ontario agiterat för att höja priset till $1.50, hvarigenom tidningarnes läsare skulle ombedjas att mera rättvist dela produktionsomkostnaden, hällre än att nästan hela bördan faller på annonsören.

Jag är öfvertygad om, att tiden för $1.00 för veckotidningar i själfva verket är förbi i Canada. Vid ett möte af tidningsutgifvare i Saskatchewan, som hölls i Regina för en vecka sedan, beslöts enhälligt att höja prenumerationspriset från $1.00 till $1.50 från och med den första nästkommande januari. Vid ett möte af tidningsutgifvare i Brandon i fredags fattade man ett liknande beslut, och vid ett möte af tidningsutgifvare, som på lördagen kommo till Winnipeg, kom man till samma resultat.

Dessa beslut hafva icke framsprungit af någon slags profithunger utan fattades i den öfvertygelsen, att en dylik åtgärd är nödvändig för att undvika verklig förlust för tidningarna, och därför motse vi endast ringa motstånd från prenumeranternas sida.

Jag vågar påstå, att hvarenda cent af denna ökade inkomst skall användas till tidningarnes förbättring och sålunda gifva läsaren tillbaka femtio cents i en förbättrad tidning."

Så långt mr Smallpiece. Hvad han här sagt om veckotidningarna gäller äfven de svenska. Det har för länge sedan visat sig, att en dollar icke på långa vägar betalar en svensk veckotidnings produktionsomkostnad, om denna också är endast åtta sidor stor. Det är annonseringen man hufvudsakligen fått lita till, men då denna väsentligen på grund af de dåliga tiderna aftagit, börjar det att se ganska mörkt ut, hälst då allt, som för utgifvande af en tidning kräfves, stigit i pris. Det är möjligt, att äfven de svenska tidningarna i Canada blifva nödsakade att höja sitt prenumerationspris till $1.50 om året för att därigenom få åtminstone en tredjedel af produktionspriset betalad från det hållet. Vi få antagligen tillfälle att senare återkomma till detta ämne.

Infångad i Chicago.

Efter en revolverduell med en polisman blef George Wakefield i måndags gripen i Chicago. Han är efterspanad af de canadensiska myndigheterna och är anklagad för att vara inblandad i rånet af Bank of Montreals afdelningskontor i New Westminster för flera år sedan, då $273,000 tillgrepos.

Stor brand.

Skada för cirka en miljon dollars anställdes af en eldsvåda, som i torsdags morse förstörde John A. Roebling Sons' companys anläggning i Trenton, N. J. Då bolaget hade krigsmaterial för europeiska länder, uppstod genast ett rykte, att elden var anlagd, men detta har man icke kunnat bevisa.

De neutrala för freden.

Från Washington meddelas, att David Starr Jordan, kanslär för Leland Stanford university och ordförande för den internationella fredskongressen i San Francisco, i fredags underrättade president Wilson om, att en halft officiell kongress af neutrala nationer sannolikt kommer att hållas före jul, antingen i Haag, Bern eller Köpenhamn för att söka åstadkomma fred i Europa. Bland deltagare i denna konferens nämnde han Sverige.

Mordbrand i Bethlehem Steel?

Tidigt i onsdags morse utbröt eld, som nästan helt förstörde en "enhet" af Bethlehem Steel Co:s, Pennsylvania, maskinverkstäder. Endast skeletet af den stora bygnaden återstår.

Maskiner och krigsmateriel i bygnaden hade ett värde af millioner dollars. Orsaken till eldens uppkomst är okänd. I den brunna verkstaden sysselsättes 2,050 man. Kanoner endast voro där till ett värde af två millioner dollars och maskinernas värde uppges till åtskilliga millioner.

Österrikiskt dåd på hafvet.

Öfver 200 människor omkomma, när den italienska ångaren "Ancona" sänkes af en österrikisk submarin. — Tyskar, österrikare och bulgarer tränga sig fram i Serbien, men mötas af motstånd. — Ryska framgångar på ostfronten.

Undervattenskriget förlägges till Medelhafvet.

Onsdagen den 10 november.

Enligt telegram från Paris hafva fransmännen nått Gradisko på järnvägen från Krivolak till Veles.

Inga utsikter till fred föreligga ännu, enligt uppgift af framstående män i Storbritannien. Den neutrala pressen hade mycket talat om en nära förestående fred, hvarför flera framstående personer i England blifvit intervjuade. Den franska premierministern har aflagt samma vittnesbörd.

Centralmakterna och bulgarerna kontrollera nu två tredjedelar af Serbien, meddelas från London, och inom några veckor få de antagligen stambanan i Serbien, som går genom Belgrad och Nish, i ordning, hvarigenom vägen till Konstantinopel blir öppen. Redan nu är förbindelsen med Bulgarien fullständig öfver Donau. De allierade hafva på Balkan ett mycket svårt land att kämpa i, men hafva ändock haft en del framgångar.

Den grekiska regeringen lär ha anhållit om att få låna yttrligare 40,000,000 francs från de allierade, som synas vara hågade att bevilja ett dylikt lån.

Den franska ångaren Yser, förut känd under namnet Dacia, som förliden februari månad togs af en fransk kryssare, då den förde en bomullslast från Förenta Staterna till Tyskland, har blifvit torpederad och sänkt af en tysk undervattensbåt.

Från Petrograd meddelas, att ryssarna fortfarande äro segerrika på ostfronten. Nära Jacobstadt hafva de tagit byn Epukn.

Från Saloniki meddelas, att den engelsk-franska avanceringen mot Strumitza går långsamt framåt. Det första brittiska blodet spilldes i lördags. Bulgarerna fortsätta sina dyrbara men fruktlösa anfall mot fransmännen, som hålla en fast position vid Krivolak.

Den tyska socialisttidningen Vorwärts har enligt telegram från Berlin blifvit suspenderad på grund af en artikel, den publicerat. I artikeln uppmanas regeringen att sluta fred. Vidare heter det, att folket frågat, hvarför allt detta blod spilles, men att folket endast fått tomma fraser till svar.

Den brittiska torpedbåten Louis har strandat i östra delen af Medelhafvet och blifvit fullständigt vrak. Inga lif gingo förlorade.

Premierminister Asquith tillkännagaf i dag i underhuset, att ett engelskt-franskt krigsråd sannolikt snart kommer att etableras, hvari franska och brittiska ministrar skola sitta. Han hoppades, att äfven Ryssland och Italien skola förena sig med detta krigsråd.

Från London meddelas, att en brittisk kryssare sänkt två tyska undervattensbåtar i Gibraltar.

Från London meddelas, att de brittiska ångarna Clan McAlister, 4,835 ton, ångaren Moorma och ångaren California, 6,223 ton, blifvit sänkta.

I måndags ingick underrätelse till Washington, att den italienska ångaren "Ancona" blifvit sänkt i Medelhafvet af en undervattensbåt, flygande de österrikiska färgerna. Ombord å ångaren befunno sig 422 passagerare samt 60 mans besättning. Två hundra sjuttio räddade, flera af dem svårt sårade, ha landsatts vid Bizerta. Så lydde i all korthet det första telegrammet om katastrofen. Senare ingångna meddelanden synas ge vid handen att ångaren förde 482 passagerare, och det uppgifves, att af dessa 300 omkommit. Amerikanska konsuln i Neapel har telegraferat regeringen i Washington att 270 personer räddats, hvilket skulle sätta dödssiffran till något öfver 200. Flera amerikaner voro ombord på det sänkta fartyget enligt ingångna meddelanden. Denna omständighet har förorsakat åtskillig sensation i Washington, ty skulle det utrönas, att amerikanska medborgare förlorat sina lif vid katastrofen, och att ångaren, som var stadd i fredliga ärenden, sänkts utan föregående varning, föreligger här från ecntralmakternas sida en "ovänlig akt" mot amerikanska folket. Så lyder som bekant det uttryck för dylik handling, hvilket Wilson använde i Lusitania-noten. Statsdepartementet vill dock ej göra några uttalanden förrän den officiella rapporten om torpederingen ingått. Skulle emellertid en dylik rapport ej inkomma i stadgad tid, förklarade statsminister Lansing, vore regeringen hänvisad att genom sina beskickningar begära upplysning om förloppet vid katastrofen. "Ancona" afseglade från Neapel i onsdags morse på väg till New York. Ångaren var bygd i Belfast 1908, mätte 482 fot i längd och hade ett tonnage om 8,210 registerton. Den hade 50 stycken första klass hytter. När "Ancona" sist lämnade New York, den 17 okt., förde den 1,245 italienska reservister ombord, på väg till sitt hemland.

Torsdagen den 11 november.

Den amerikanska ångaren Zealandia har med våld blifvit visiterad af personer från en brittisk kryssare, då den låg i hamnen Progreso, Mexico. Engelsmännen har antagligen misstänkt, att Zealandia tillhör de fartyg, som de misstänka hålla på att utrustas i Förenta Staterna för att anfalla oljeförande fartyg från Mexico, där den brittiska flottan skaffar en stor del af sin olja. I Washington anses visiteringen af Zealandia vara icke blott en kränkning af den mexikanska neutraliteten utan äfven ett öfverskridande af internationell rätt genom att med våld visitera ett amerikanskt fartyg i neutral hamn. Förenta Staterna har hos Storbritannien förfrågat sig om saken.

Officiellt meddelades i går, att flera brittiska generaler blifvit återkallade från fronten sedan krigets början.

Ryssarna rapportera, att de tagit byn Budki, hvarvid 3,100 krigsfångar föllo i deras händer.

Det brittiska transportfartyget Mercian har i Medelhafvet blifvit beskjutet af en tysk undervattensbåt. Tjugotre man dödades och femtio sårades. Transportfartyget undkom.

En tysk submarin har sänkt den franska ångaren France. Besättningen räddades och fördes till Cagliari, Italien.

Från London meddelas, att de franska trupperna återtagit staden Veles, södra Serbien, från bulgarerna, hvilkas ställning därigenom vid Uskup och väster om staden blir farlig.

I norr drifves emellertid serberna tillbaka af tyskar, österrikare och bulgarer, hvilka erhållit nya förråd af ammunition.

Den grekiska generalstaben har beslutat att låta träna alla medborgare, som icke gjort militärtjänst och hoppas därigenom få upp den grekiska armén till en half miljon man.

Från Berlin meddelas officiellt, att de tyska trupperna systematiskt utrymt skogsdistrikten väster och sydväst om Shlok, väster om Riga, emedan de blifvit förvandlade till träsk genom regnet.

Från Rotterdam meddelas, att i Berlin och flera andra städer uppträden förekommit i mjölkmagasinen, emedan den fattigare befolkningen kommit på förmögna husfruar, som ha råd att köpa smör, men hvilka dock köpt margasin, hvarigenom upplaget af denna vara minskats för de fattigare.

Från Berlin meddelas, att tyskarna upptäckt, att serberna dragit sig tillbaka till bergsfästen, där kolossala upplag af kanoner och ammunition vänta dem. Den brittiska och franska hjälpen är kolossal. En afgörande strid måste utkämpas, om icke serberna skola blifva en hotande fara för vägen till Konstantinopel, då denna öppnas.

Den brittiska ångaren Caria har sänkts. Besättningen räddades.

Fredagen den 12 november.

Från Bukar meddelas, att ryssarna hafva gått nedför Donau och landsatt en mindre truppstyrka nära Silistria, som ligger på södra stranden af Donau i rumäniskt territorium, cirka 30 mil öster om den punkt, där floden når bulgariskt område.

Från den serbiska legationen i Paris meddelas, att fienden lyckats öfvergå Morava i väster nära Kralievo och i söder i riktning mot Djunis och Leskovac.

Premierminister Asquith meddelade i går i underhuset, att Lord Kitchener aldrig inlämnat sin afskedsansökan vare sig till konungen eller premierministern.

Från Aten meddelas, att den grekiska deputeradekammaren blifvit upplöst och att val komma att hållas den 19 december.

Enligt Earl Derby, rekryteringschefen, blir den brittiska regeringen sannolikt tvingad att införa värnepliktförogifta män, om icke tillräckligt med frivilliga anmäla sig till den 30 november.

Officiellt meddelas, att Storbritanniens nya krigskomité af kabinettet under Lord Kitcheners bortovaro kommer att bestå af följande personer: Premier Asquith, Arthur J. Balfour, first lord of the admiralty; David Lloyd George, minister of munitions; Andrew Bonar Law, secretary for the colonies; Reginald McKenna, chancellor of the exchequer.

Från Milano meddelas, att det ser ut som om hufvuddelen af den serbiska armén, som kämpat mot tyskarnas och bulgarernas högra flygel, blifvit afskuren mellan Kralievo och Nish.

Italienska trupper komma att sändas till Balkan, enligt beslut af det italienska kabinettet.

(Forts. å sid. 5.)

Samarbete.

Mellan kommersiella inträssen och åkerbruksinträssen i västra Canada.

KOMMITTEER TILLSATTA.

AF STOR BETYDELSE FÖR VÄSTERNS UTVECKLING.

Kommersiella inträssen och åkerbruksinträssen i västra Canada ha tagit hvarandra i banden, och ett samarbete kommer att äga rum mellan dessa inträssen i framtiden, hvilket måste blifva till ömsesidig nytta och betydligt inverka på västerns framtida utveckling.

En öfverenskommelse kom till stånd vid ett möte i fredags kväll i Industrial Bureau i Winnipeg, vid hvilket representanter från följande organisationer och inträssen voro närvarande: Canadian Council of Agriculture, Canadian Credit Men's association, Canadian Manufacturers' association, board of trade, Industrial Bureau, terminal elevators, North-West Grain Dealers' association, C.P.R., C.N.R., G.T.P., Retail Merchants' asosciation, Agricultural college, Western Retail Lumbermen's association, Grain Exchange och Winnipeg Wholesale Implement association.

Af dessa representanter tillsattes en komité, bestående af fyrtio medlemmar, 20 från de kommersiella inträssena och 20 från Canadian Council of Agriculture. Meningen är, att alla frågor, som gemensamt beröra både åkerbruk och handel, skola diskuteras af denna komité. Komiténs uppgift skall blifva att samla och sprida upplysningar, att diskutera och eventuellt formulera resolutioner, som rekommendera vissa åtgärder för de olika organisationer, som äro representerade, eller endossera åtgärd, rekommenderad till komitén af alla de representerade organisationerna.

I alla fall skall denna komité göra uttalanden endast om alla dess närvarande medlemmar understödja saken. Beslutmässigt antal skall vara fem representanter från hvardera inträssena.

En underkomité på tio, fem från farmarena och fem från kommersiella inträssen, utsågs, hvilken skall utveckla en arbetsplan för rekommendation till den stora komitén. Följande personer skola representera åkerbruksinträssena: R. C. Henders och R. McKenzie, Manitoba; J. A. McHarg och J. B. Musselman, Saskatchewan; och J. A. Speakman, Alberta. De kommersiella inträssenas män komma inom den närmaste framtiden att utses.

Det beslöts att den stora komitén skulle benämnas "the joint committee of commerce and agriculture." Henry Detchon blir dess temporäre sekreterare.

En annan resolution, som antogs vid mötet, gick ut på att komitén för diskussion skall upptaga praktiskt taget hvilket ämne som hälst, som kommer in för den, och som berör åkerbrukets eller handelns män.

Parlamentet sammanträder?

Ehuru ingen dag ännu definitivt bestämts, förmodar man att dominionparlamentet kommer att sammanträda d. 13 eller 20 nästkommande januari, uppgafs i måndags från Ottawa.

Afliden negerledare.

Booker T. Washington, ledaren af Amerikas negerbefolkning och rektor för Tuskegee institute för negrer i Tuskegee, Ala., afled därstädes i söndags morse i en ålder af 57 år.

Storm i Kansas.

En orkan gick i onsdags kväll öfver Great Bend, Kansas. Flera hus lades i ruiner, några människor omkommo och flera blefvo skadade. Den materiella förlusten beräknas till $500,000. Bland de svårt skadade nämnes Carl Johnson, 12 år.

Mera Nobelprisrykten.

London d. 13 november. — Enligt ett Reutertelegram från Stockholm komma två af Nobelprisen för 1915 att tilldelas, som följer: Kemi, dr. Richard Willstaetter vid Berlins universitet; fysik, delad mellan professor William Bragg vid Leeds universitet och hans son W. L. Bragg vid Cambridge universitet.

Beställa fartyg i U. S. A.

Från Kristiania telegraferades d. 5 nov. att norska skeppsredare beställt fyra motorfartyg på 5,000 tons hvardera på amerikanska skeppsvarf. Fartygen skola användas till oljetransport. Vidare har det beställts två turbinfartyg på 4,000 tons för en totalsumma af fyra millioner dollars hos Chester skeppsbyggeribolag i Philadelphia. Norske skeppsmäklare i New York ha köpt fjorton amerikanska ångare. Norska skeppsvarf kunna icke på långt när fylla de tairika beställningarna på nya fartyg.